

zdolności zabezpieczenia jej własności intelektualnej, wiedzy o rynku itp., sukces klastrów jest wynikiem otwartych przepływów wiedzy, pomysłów, transakcji w obszarze komplementarnych umiejętności i dzielenia się innowacjami. Niezmiernie istotne zatem jest określenie poziomu obecnych relacji pomiędzy podmiotami, które pozwolą w przyszłości na podejmowanie konstruktywnych działań (czyli obecnego poziomu współpracy i zaufania) oraz określenie jego perspektywy rozwoju w przyszłości, a poza tym podjęcie próby określenia kto odgrywa rolę lidera i na ile jest on akceptowany przez innych, na ile korzysta on ze swojej pozycji, kto jest autorytetem.⁵³

Wyniki badań nad strukturami sieci, a klastry są ich odmianą, wskazują, że społeczne stosunki między poszczególnymi osobami, czyli ich kapitał społeczny, znacznie ułatwiają dostęp do ważnych zasobów i informacji. M.E. Porter wśród czynników sprzyjających rozwojowi klastrów wskazuje na mechanizmy organizujące oraz prowadzące do nawiązywania stosunków uzasadniając to tym, że przewaga klastrów polega w dużym stopniu na związkach i kontaktach istniejących pomiędzy poszczególnymi osobami i grupami.⁵⁴

Szereg przeprowadzonych badań wskazuje, że skłonność do współpracy polskich przedsiębiorstw między sobą, jak i ze sferą nauki oraz otoczeniem biznesu jest niska. Jak stwierdza J. Czapiński „brakuje nam kapitału społecznego i umiejętności współpracy. Brakuje zaufania zarówno między Polakami, jak i między państwem a biznesem.”⁵⁵

Anetta ZIELINSKA

University of Economics in Wrocław, Poland

MAIN METHODS OF NATURAL ENVIRONMENT VALORIZATION

The assessment of the natural environment components often serves to set environmental losses in money. It is quite difficult to give money value for many elements and components of natural environment. Money measures express in a clear and direct way a level of social engagement in an environmental issue and also a readiness of society members to pay for environmental good, in other words it measures the intensity of social preferences and a level of engagement in environmental issues. Certainly, these are not the best solutions, because money does not have such a strong dimension stance, as for example: physical or chemical unit measures applied in SI system. They are based on sample solutions or partly on very precise definition of a certain measure unit.

Unfortunately, money does not have such a precise definition and durable physical measure stance. Phenomena, which influence on the change of its values or spending power, as for example: inflation, forging or other change of metal content also carries on its valorization abilities (measuring). Taking into consideration a diversity of costs and benefits which are included in each cost-benefit analysis, currently there is not a possibility to apply other measures, which would substitute money measures in elements and components valorization of natural environment.

In subject literature, there is often applied a genre classification based on the criterion of the way of the natural environment valorization influence into direct and indirect. However, to distinguish direct and indirect methods of goods and environmental services assessment, is not clear. In an indirect approach, some distinguish also direct and indirect methods of observations and market research⁵⁶.

Methods of environment assessment:

1. Direct methods: contingent valuation method; travel costs method.
2. Indirect methods: hedonic method; human resources method; effect on production; preventive expenditure method and replacement cost method; safe minimum standard.

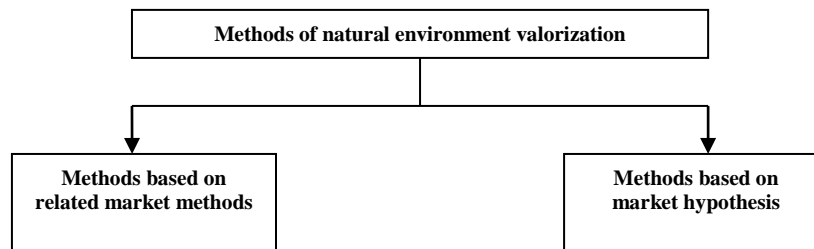
⁵³ M.in. na te aspekty zwracają również uwagę Palmén L., Baron M. szerzej w: Palmén L., Baron M., Przewodnik dla animatorów inicjatyw klastrowych w Polsce, PARP, Warszawa 2008, s. 76.

⁵⁴ Porter M.E., Porter o konkurencyjności, PWE, Warszawa, 2001, s. 282-283, 301, 334.

⁵⁵ Stodolak S., 1939, czyli polskie zwycięstwo, „Newsweek” 2012 nr 50.

⁵⁶ Por. M. Shechter, Wycena środowiska, [in:] H. Folmer, L. Gabel, H. Opschoor (red.), Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych, Wyd. Krupski i S-ka, Warszawa 1996, p. 201.

Another classification was introduced by T. Żylicz, he divided natural environment methods into two basic groups⁵⁷: methods based on related market methods, methods based on market hypothesis.

Scheme 1. Methods classification of natural environment values assessment according to T. Żylicz

Source: own study on the basis of: T. Żylicz, *Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych*, PWE, Warszawa 2004, p. 38 – 39.

To the first group, the author includes travel costs method and hedonic method, to the second one he includes contingent valuation method. Such an approach is used by supporters of market approach in the process of natural environment assessment.

Literature

1. Shechter M., *Wycena środowiska*, in: H. Folmer, L. Gabel, H Opschoor (red.), *Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych*, Wyd. Krupski i S-ka, Warszawa 1996.
2. Żylicz T., *Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych*, PWE, Warszawa 2004.

⁵⁷ T. Żylicz, *Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych*, PWE, Warszawa 2004, p. 38 – 42.